КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

ТАРЫХ ЖАНА СОЦИАЛДЫК ИШТЕР ФАКУЛЬТЕТИ

КЫРГЫЗСТАН ТАРЫХЫ ЖАНА АРХЕОЛОГИЯ, ЭТНОЛОГИЯ КАФЕДРАСЫ

« Макулдашылды »
ГПК ОМК-н 2022-ж. «__ »___
жыйынынын №__ протоколунда
төрайымы.:__________________

«Бекитилди»
Кафедранын 2022-ж. «__»____
жыйынынын № __ протоколунда ОМК
Каф.башчы_________Шаанов Т.М..

СТУДЕНТТЕРДИ ОКУТУУНУН ПРОГРАММАСЫ (Syllabus)

Дисциплина:Кыргызстан тарыхы
Факультети: Математика жана информациялык технологиялар факультети.
Багыты:Жогорку кесиптик билим берүү
Профили: 550200 Физика-математикалык билим берүү адистиги үчүн
Окутуунун формасы:Күндүзгү (бакалавр) окуу бөлүмүндө окуган студенттер үчүн
Окуу жылы: 2022-2023-ж

Окуу планы боюнча сааттардын торчосу

Дисциплинанын аталышы	баары	Ауд. саб.	Аудит.саб.		СӨАИ	Отчеттуулук	
			Лек-ция	Семи-нар		4-сем	4сем
Кыргызстан тарыхы	60с (2кр)	30с	18с	12с	30с	АТ -1	Экз
4-сем / 2-курс	60	30	18	12	30	АТ – 1	Экз.

Түзгөн: окут. Рыскулов К.К.

Ош- 2022.

Окутуучу жөнүндө маалымат:

Кыргызстан тарыхы жана археология, этнология кафедрасы,кабинет №: 204
Байланыш үчүн маалымат: саат 8:00-17:00 чейин
Рыскулов Канатбек Кадыркулович, окутуучу
0771-23-02-80, 0551-23-02-80,ryskulovkanatbek@gmail.com
Дата: 2022 -2023 -окуу жылы

1. **Дисциплинаны өздөштүрүүнүн максаттары:**

ЖКББ НКББПнын “Физика-математикалык билим берүү”багыты боюнча төмөнкүдөй максат коюлат .

Күндүзгү окуу бөлүмүндө билим берүүдө компетенттүүлүк мамиле менен студенттердин социалдык-инсандык сапаттарын, адептик жана маданий баалуулуктарын калыптандырат; техникалык билимдерди жана маалыматтарды колдоно алуу жөндөмдүүлүгүнө ээ болгон интеллектуалдуу, маданияттуу жана ата мекенди сүйгөн патриот инсанды тарбиялайт;эс-тутумдун негизинде тарыхый ой жүгүртүүсүн өнүктүрөт, азыркы көп улуттуу, көп маданияттуу коомдо өзүн идентификациялоого, өз алдынча чечим кабыл алууга, өнүгүүгө жөндөмдүү компетенттүү инсанды калыптандырат:

Төмөндөгүлөрдү жасай алат:

-Кыргызстандын байыркы мезгилден баштап азыркы күнгө чейинки тарыхын камтыган программалык материалды толук өздөштүрөт;

-Кыргызстандын тарыхына окуяларына өз алдынча илимий – теориялык талдоо жүргүзө билет, өзүнүн чечкиндүү пикирин айта алат жана ар бир элементине өз баасын бере алат;

-Алган билиминин негизинде студент логикалык жана абстрактуу ой жүгүртүү, илимий талдоо жүргүзө билүү, анын эффективдүүлүгүн жогорулатуу маселелери боюнча өз сунуштарын далилдүү айта билүү тажрыйбасына ээ боло алат:

Төмөндөгүдөй көндүмдөргө ээ болот:

-Кыргызстан тарыхы предметин өздөштүргөн соң студент өз адистигинде жана жашоосунда көндүмдөрдү пайдалана алат;

-Кыргызстан тарыхы курсун окуп өздөштүрүү менен бирге студенттер жаңы фактыларды, ойлорду, идеяларды, ой-жүгүртүүнү үйрөнөт;

-Кыргызстан тарыхы үйрөнүү менен бирге алган билиминин негизинде студент логикалык ой жүгүртүү, илимий талдоо жүргүзө билүү, билиминин эффективдүүлүгүн жогорулатуу маселелери боюнча диспуттарга катышуу, өз сунуштарын далилдүү айта билүү тажрыйбасына ээ болот;

-Кыргызстан тарыхын үйрөнүүнүн натыйжасында студент билим берүү программасын өздөштүрүүнүн күтүлүүчү натыйжасына ылайык келген төмөнкү окутуу натыйжаларына жана дисциплинага берилген компетенцияга жетишет:

Төмөндөгүдөй билгичтиктерге ээ болот:

-Доорлордун өнүгүшүнө жана алардын айырмачылыктарына карата алган билимдердин жардамы менен ой жүгүртө алуусу, болгон окуялардын келип чыгышын жана алардын жыйынтыктарына анализ бере билүүсү, тарыхый улуу инсандардын өзүнө туура келген пайдалуу жактарын алып пайдалана билүүсү:

2. Кыргызстан тарыхы дисциплинасын өздөштүрүү процессинде калыптандыруучу компетенциялар жана окутуу натыйжалары

НББПнын ОН-н коду жана анын формулировкасы	НББПнын компетенция-лардын коду жана анын формулировкасы	Дисциплинанын ОН-н коду жана анын формулировкасы
ОН-1 Гуманитардык, табигый илимдер боюнча негизги билимдерин кесиптик ишинде колдоно алат.	**ОК-2** –олуттуу саясий окуяларды жана тенденцияларды талдоо, дүйнөлүк тарыхый процесстин негизги түшүнүктөрүн жана мыйзам ченемдүүлүктөрүн өздөштүрүү, тарыхый мурастарды жана салттарды урматтоого жана аларга кам көрүүгө, мамлекеттин саясатын баалоого жөндөмдүү жана даяр. жарандык позиция. **СЛК-5** –логикалык жана жүйөлүү талдоо жүргүзүүгө, эл алдында сүйлөөгө, талкууга жана полемикага, билим берүү жана тарбиялоо иштерин жүргүзүүгө, кызматташууга жөндөмдүү жана даяр.	**Билет жана түшүнөт:** коом-дук илимдер системасында тарых илиминин ордун, тары хый өнүгүүнүн закон ченем-дүүлүктөрүн билет. Тарыхый процесстерде тарыхый инсан дардын ролун билүү, тары-хый мурастарга ж-а маданий баалуулуктарга урмат сый менен мамиле кыла алат. **Жасай алат:** алган билимин тынымсыз өнүктүрүүгө жана пайдалана алууга жөндөм-дүү. Логикалык ой жүгүртө алат, коомдогу окуяларга ж-а процесстерге баа бере алат. **Көндүмүнө ээ болот:** тарых-тын ар түрдүү маселелерине байланышкан көз караштa-рын жана билимин калып-тайт.

3. Дисциплинанын НББПдагы орду.

НББПсынын социалдык-гуманитардык циклине кирет. Аталган дисциплинаны үйрөнүүдө төмөнкү дисциплиналарга таянабыз.

Пререквизитттер: Курсту окуп үйрөнүү төмөнкү курстарга негизделет: дуйнөлүк тарых, жаран таануу, адеп сабагы ж.б. дисциплиналарга.

Постреквизиттер: Дисциплинанын негизги жоболору келечекте төмөндөгү дисциплиналарды окутууда негиз болот: экономика, философия, саясат таануу, дин таануу, маданият таануу, эстетика, этика ж.б.

4.Дисциплинанын технологиялык картасы:

Модул дар	Баары		Лекция		Семинарлар		СӨАИ		АТ	ЖТ	Балл
	Ауд.	СӨАИ	саат	балл	саат	Балл	саат	балл			
I	18	12	18	15	12	15	30	20	10б		30
ЖТ										40б	40
Баары	30		18с	15б	12с	15б	30с	20б	10б	40б	100 б

5. **Лекциялык сабактардын түрлөрү боюнча сааттарды бөлүштүрүүнүн тематикалык планы:**

№	Дисциплинанын бөлүмдөрүнүн, темаларынын аталышы	Баары	Лекция	СӨАИ	Компет-н калып.	Билим берүү технологияры	Баалоо каражаттары
	4-семестр						
	1-модуль						
1.	Киришүү. Кыргызстан жана кыргыздар эң байыркы жана байыркы доордо.	3	1 1	1	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т, К,ТИ, Э.
2.	Кыргыздар жана Кыргызстан түрк доорунда. VI-XIIкк.	4	1 1	2	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.
3.	Енисейдеги Кыргыз мамлекети жана Улуу Кыргыз кагандыгы.	4	1 1	1	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.
4.	Кыргыздар жана Кыргызстан монгол доорунда XIII-XVIкк.	3	1 1	2	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.
5.	Кыргыз элинин калыптанышы жана кыргыздарXVI- XVIIIкк. Кыргыздар Кокон хандыгынын курамында.	4	1 1	2	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.
6.	Кыргызстан Россия империясынын колониясы.	3	1 1	1	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.
7.	Кыргызстанда Совет бийлигинин мезгилинде жана Кыргыз улуттук мамлекеттүүлүгүнүн түзүлүшү, өнүгүшү	4	1 1	2	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.
8.	Кыргызстан Улуу Ата Мекендик согуш жылдарында жана согуштан кийинки мезгилде.	4	1 1	2	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.
9.	Кыргызстан эгемендүүлүк жылдарында.	4	1 1	2	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.
	Баары:	3 3	1 8	1 5			

Колдонулган методдор:
КЛ-көрсөтмөлүү лекция
ПЛ -проблемалуу лекция
МЧ-мээ чабуулу
ИД-интерактивдүү доска
С-слайддар
МЛ-мини-лекция
ЧТ-чакан тайпаларда иштөө
КИ-командада иштөө
ТМ-таркатма материалдар
ИМ-издөө методу (ИМ).
МК-мастер-класс
ТС- «тегерек стол»
Р-рефераттарды даярдоо жана коргоо
Д-доклад даярдоо жана коргоо
Д-дискуссия
Пр-түрдүү кошумча каражаттарды пайдаланып презентациялоо
Сх-Схема
В-видеофильмдер
Т-тесттер

ТИ-текшерүү иши
Э-эссе
К-конспект
ИПК-илимий-практикалык конференцияларга
СОИИ-студенттин окуу-изилдөөчүлүк иши
О-предметтик олимпиадаларды өткөрүү
ДБТ-дистанциондук билим берүү технологиялары
КТЧ-кырдаалдык тапшырмаларды чечүү

6. Дисциплинанын программасы:

1. Киришүү. Кыргызстан жана кыргыздар эң байыркы жана байыркы доордо. Кыргызстан тарыхы предмети жана милдеттери. Кыргызстан алгачкы жаматтык коом мезгилинде. Ош тургун жайы.Кыргызстандын аймагындагы эң байыркы мамлекеттүүлүктөр.Гунн мамлекети-эң алгачкы көчмөндөр империясы. “Кыргыз” этнониминин эң алгачкы эскерилиши.
2. Кыргыздар жана Кыргызстан түрк доорунда. “Түрк” этнониминин алгачкы эскерилиши. Улуу Түрк каганатынын негизделиши. Батыш түрк каганаты. Түргөштөр. Карлуктар.Караханид мамлекетинин түзүлүшү. Ж.Баласагун, Махмуд Кышкари (Барскани).
3. Енисейдеги кыргыз мамлекети жана Улуу Кыргыз кагандыгы. Энесай кыргыз мамлекети: саясий-административдик түзүлүшү, калкы, чарбасы, маданияты, диний ишенимдери, аскер күчү,тышкы алакалары.Барсбек-Ажо.Улуу Кыргыз дөөлөтүнүн кыргыз тарыхындагы орду.
4. Кыргыздар жана Кыргызстан монгол доорунда XIII-XVIкк.Кыргыздар жана Кыргызстан монгол империясынын курамында.1218-жана 1273-жж. кыргыз көтөрүлүштөрү. Чыңгыз хан. Чагатай улусу. Хайду мамлекети. Эмир Пуладчы. Тоглук Тимур. Моголистан мамлекети. Мухаммед Кыргыз.
5. Кыргыз элинин калыптанышы жана кыргыздар XVI- XVIIIк. Кыргыздар Кокон хандыгынын курамында.Кыргыз элинин калыптануу процессине катышкан этникалык компоненттер кыргыз элинин ички структурасы: оң канат, сол канат жана ичкилик тобу. XVI-XVIIIкк. Кыргыз элинин жунгар, кытай, казак ж.б. элдер менен болгон мамилеси.Кокон хандыгынын түзүлүшү, өнүгүшү жана хандардын генеологиясы. Хандыктын саясий турмушундагы кыргыз феодалдарынын орду. Элдик көтөрүлүштөр. Хандыктын кулашы. Фергана областынын түзүлүшү.
6.Кыргызстан Россия империясынын колониясы.Кыргызстандын Россияга жакындашуусунун тарыхый өбөлгөлөрү. Кыргыз-орус байланыштары. Орус падышачылыгынын Кыргызстандагы колониалдык саясатынын негизги багыттары жана принциптери.Административдик реформа.
7. Кыргызстан Совет бийлигинин мезгилинде жанаКыргыз улуттук мамлекетүүлүгүнүн түзүлүшү, өнүгүшү. Россиядагы февраль көтөрүлүшү. Кыргыз аймагындагы демократиялык кыймылдын башталышы.Октябрь социалисттик революциясы. Кыргызстанда совет бийлигинин орношу. Совет бийлигинин улуттук саясаты. Кыргызстан Түркстан АССРинин курамында.Борбор Азияда улуттук-мамлекеттик жиктешүүнү ишке ашыруу, анын тарыхый мааниси жана кемчиликтери. Конституция. Кыргыздардын 1941-жылдагы согушка чейинки абалы.
8. Кыргызстан Улуу Ата Мекендик согуш жылдарындажана согуштан кийинки жылдарда. Согуштун башталышы. Экономиканы согуштук нукка буруу. Эвакуацияланган ишканаларды жана калкты жайгаштыруу.Кыргызстандык жоокерлердин эрдиктери. Эмгекчилердин тылдагы каармандыгы.Согуш убагындагы илим, билим, маданият.Согуштан кийинки жылдарда эл чарбасын калыбына келтирүү жана өнүктүрүү. Тамак-аш карточкаларынын жоюлушу, акча реформасы, 8 сааттык жумуш күнү ж.б.Н.С.Хрущевдун совнархоздук башкаруу эксперименти, анын терс таасири. И.Раззаковдун ишмердүүлүгү. Кыргызстандын коомдук-саясий турмушу.Өнүккөн социализм мезгилиндеги коомдук-саясий турмушту демократиялаштыруу. Айкындуулук. Кайра куруу жылдарындагы Кыргызстандын экономикасы. СССРдин кулашы.
9.Кыргызстан эгемендүүлүк жылдарында.Кыргызстандын эгемендүүлүктү алышы. КМШнын түзүлүшү.Президенттик институт. Конституция. Жогорку кеңеш (парламент). КРнын ички, тышкы саясаты жана эл аралык мамилелери. КРнын экономикасы, социалдык абалы жана маданияты. КРнын саясий элитасы жана саясий окуялар.

7. Лекциялык сабактардын түрлөрү боюнча бөлүштүрүүнүн календардлык-тематикалык планы:

Теманын № жана аталышы	Калыпдырылуучу компетенциялар	Лекция	СӨАИ		Адабияттар	Тапшыруу мөөнөтү
		(сааттар), суроолор, методдор	Тапшырмалар	Текш. форм.		
1-модуль						
1-тема: Киришүү. Кыргыз-дар эң байыркы жана байыркы доордо.	ОК-2, СЛК-5	(2саат) 1.Киришүү. Кыргызстан тарыхынын предмети, максаты жана милдеттери. 2.Кыргызстан тарыхын доорлорго бөлүштүрүү. Тарыхый булактар жана тарыхнаама. 3.Кыргыздар алгачкы коом мезгилинде: таш жана коло доору. 4.Кыргызстандын аймагындагы байыркы уруу-лар: Сактар, Усундар жана Давандыктар. 5. Хуннулар империясы жанабайыркы кыргыз ээлиги. **Текшерүү үчүн суроолор:** 1. Таш доорундагы эстеликтер. 2. Ош тургун жайы. 3. Сактардын коомдук түзүлүшү. 4.Усун мамлекетине мүнөздөмө бергиле. 5. Даван мамлекетинин чарбасы, шаарлары. 6. Кыргыздардын байыркы ата-журту кайсыл чөл көмдө болгон. 7. Хунндар кыргыздарды качан каратып алган. Методдор: КЛ, МЧ, ИД.	(1саат) 1.Андронов ж-а Чустмадания-ты. 2.Ош тургунжайы. 3.Саймалуу ташаска-ташсүрөттөрү.	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	Н 1, 2, 4, 6. К 15, 16.	1-жума
2-Тема: Кыргыз-дар түрк доорунда.	ОК-2, СЛК-5	(2саат) 1.Байыркы түрктөр. 2.Түрк каганаты: түзүлүшү жана өнүгүшү. 3.Батыш түрк каганаты. 4.Түргөштөр жана Карлуктар мамлекети. 5.Караханид мамлекети. **Текшерүү үчүн суроолор:** 1.Түрктөр кайдан кантип пайда болгон. 2.Ашина түрктөрү деген кимдер. 3.Чыгыш түрктөрү жөнүндө эмне билесиңер. 4.Жусуп Баласагунжана Махмуд Кашкарининэмгектери. Методдор: КЛ, МЧ, ИД.	(2саат) 1.Орто кылым-дагы түрк тил дүү элдерге кимдерди кошо аласың. 2.Орто кылым-га таандык Кыргызстанда-гы тарыхый эс-теликтер. 3.Орто кылым-дагы белгилүү ойчул-окумуш-туулар кимдер.	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	Н 1, 3, 4, 6. К 16.	2-жума
3-тема: Енасайдагы Кыргыз мамлекети жана Улуу	ОК-2, СЛК-5	(2саат) 1.Энесайдагы кыргыз мамлекети. 2.Барсбек кыргыз ажосу. 3.Улуу Кыргыз дөөлөтү. **Текшерүү үчүн суроолор:** 1.Энесай кыргыз каганатынынкалкы,чарбасы, дини.	(1саат) 1.Энесай кыр-гыздарынынсоц-кэкон-к турмушу. 3.Эзгене. ЭренУлук.	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К,	Н 1, 4, 5, 6. К 6.	3-жума

Кыргыз дөөлөтү.		2.Каганаттын территориясыжана аскер иши. 3.Орхон- энесайжазуулары. 4.Улуу кыргыз дөөлөтү, жанаанынмааниси. Методдор: КЛ, МЧ, ИД.	Тапу Алп Сол-кыр-гызэлчилери-нинавтопортретин сүрөттө. 4.Орто кылым-дагыархитектуралыкэстелик-тер.	ТИ, Э.		
4-тема: Кыргыз-дар мон-гол импе-риясынын доорунда.	ОК-2, СЛК-5	(2саат) 1.Кыргызстандын аймагындагы кидандар жана наймандар. 2.Чынгыз хан жана анын империясы. 3.Чынгыз хандын Энесай кыргыздарын жана Орто Азияны каратып алуусу. 4.Чагатай улусу. 5.Хайду мамлекети. 6.Моголистан мамлекети. 7.Мухаммед Кыргыз. **Текшерүүүчүнсуроолор**: 1.Эне-сай кыргыздарынын монголдорго баш ийиши. 2.Чынгыз хандын максаты жан аийгиликтери. 3.Чынгыз хандын мамлекетинин кыйрашынын себептери. Методдор: КЛ, МЧ, ИД.	(2саат) 1.Чынгыз-хан монгол импе-риясынынпегиз дөөчүсү. 2.Хайду хан жана кыргыз дар 3.Чагатай улу-су. 4.Моголистан мамлекети.	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	Н 1, 3, 4, 5, 6. К 3, 7, 13.	4-жума
5-Тема: Кыргыз элинин этногенези, Кыргыз-дарXVI-XVIIIкк. Кыргыздар Кокон хандыгынын мезгилинде.	ОК-2, СЛК-5	(2саат) 1.Кыргыз элинин этногенези. 2. «Кыргыз» терминин чечмелениши. 3.Кыргыз элинин уруу-уруктук түзүлүшү. 4.Кыргыз элининкалмакбаскынчыларыменен болгонсогушу. 5.Кыргыз-казак чабыштары. 6.Кокон хандыгынын түзүлүшү, өнүгүшү жана кыйрашы. 7.Кокон хандыгынын генеологиясы. 8.Кокон хандыгынын кыргыз жерлерин басып алуусу. 9.Кокон хандыгындагы кыргыз башкаруучулары нын ролу жана орду. 10.Кокон хандыгындагы көтөрүлүштөр. **Текшерүү үчүн суроолор**: 1.Кыргыз элинин калыптанышынын этаптары. 2.Кыргыз этносунун этимологиясы. 3.Кыргыздын оңжанасол канатка бөлүнүшү. 4.Хандыктын саясий турмушундагы кыргыз төбөлдөрүнүн ролу жана орду. 5.Кокон хандыгы мезгилиндеги курулган чеп коргондор. Методдор: КЛ, МЧ, ИД.	(2саат) 1.Кыргыз эли-нин "оң","сол", "ичкилик" топ-торго бөлүнү-шү. 2.Жуңгар хан-дыгы. 3.Казак ханда-рынын кыргыз-дарга кол салы-шы. 4.Кокон ханды-гынын башка-руучуларын атап бергиле. 5.Акбото бий, Ажы бий, Кубат бий, Нүзүп бий, Алымбек датка -аларга саясий мүнөздөмө бер-гиле. 6.Тайлак баа-	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	Н 1, 3, 4, 5, 6. К 3, 7, 13.	5-жума

			тыр, Мамыр Мерген уулу, Полот хан булар ким болгон.			
6-тема: Кыргыздар Орус империясынын мезгилинде.	ОК-2, СЛК-5	(2 саат) 1.Кыргызстандын Россияга каратылышынын өбөлгөлөрү жана этаптары. 2.Кыргыз элчилигинин максаты жана аны ишке ашыруу. 3.Түндүк жанатүштүкКыргызстандын Россияга кошулушу. 4.Орус падышачылыгынынколониялдыксаясаты. **Текшерүүүчүнсуроолор**: 1.Кыргыз-орус элдерининсаясий, соода-сатыкбайланыштары. 2.Атаке бийдин Санкт-Петербургка (1785-ж) жибергеналгачкыэлчилиги. 3.Россиянын жаныаймактыкбашкаруусистемасы 4.Оторлоштуруу саясатыанынмаксатыжанакесепети. 5.Кыргызстандын Россиягакаратылышынынoңжанатерсжактары. Методдор: КЛ, МЧ, ИД.	(1саат) 1.Абдыракман Кучаковдун элчилиги. 2.Түндүк кырг. урууларынынРоссиянын курамынакириши. 3.Түштүк кырг. урууларын Россиянынбасыпалышы. 4.Падышалык Россиянынкөчүрүүсаясаты.	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	Н 1, 4, 5, 6. К 8, 16.	6-жума
7-Тема: Кыргызстандасовет бийлигинин орношуж-а Кыргыз улуттукмамлекеттүүлүгүнүнтүзүлүшү.	ОК-2, СЛК-5	(2саат) 1. XIXк. аягы- XXк. баш. Кыргызстандагы көтөрүлүштөр. Анжиян көтөрүлүшү.1916-жылдагы улуттук-боштондук көтөрүлүш. 2.Биринчи дүйнөлүк согуш. Граждандык согуш. 3.1905-07-жылдардагы революциялар. 4. 1917-жылдардагы февраль жана октябрь революциялары. 5.Кыргызстанда совет бийлигинин орношу. Кыргызстандагы алгачкы саясий уюмдардын түзүлүшү. 6.Кыргызстандагы жер-суу реформалары. Коллективдештирүү. 7.Борбордук Азияда улуттук-мамлекеттик жиктешүүнүн ишке ашырылышы. 8.Тоолуу Кыргыз облусу. Кара Кыргыз автономиялуу облусу.Кыргыз автономиялуу облусу. Кыргыз автономиялуу ССРи. Кыргыз ССРи. **Текшерүү үчүн суроолор:** 1. “Үркүн” көтөрүлүшү.Бул көтөрүлүштөрдүн кыргыздарга тийгизген таасирлери. 2.Падышалык бийликтин кулашы. Совет бийлигинин орношу жана анын кыйынчылыктары. 3.Революциялардын мааниси, оң жана терс жактары. 4.Массалык репрессиялар жана анын кесепетте-	(2саат) 1.Биринчи дүйнөлүк согушка кайсыл мамлекеттер катышкан. 2.Граждандык согуш кимдердин арасында жүргөн. 3.Мадали Эшен Зядин Максым Чыйбыл болуш -булар кимдер болгон. 4.Басмачылык кыймыл жөнүндө эмнелерди билесиңер. 5.Большевиктер партиясы ж-а анынсаясаты. 6.Жаңы экономикалыксаясат 7.Интергельпо. 8.Колхоз-сов-	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	Н 1, 3, 4, 5, 6. К 3, 7, 13.	7-жума

		ри. 5.И.Арабаев,Ж.Абдрахманов, А.Сыдыковдордун ишмердүүлүгү. 6.Кыргыз улуттук интелигенциясынын репрес-сияга дуушар болушу. Методдор: КЛ, МЧ, ИД.	хоздордун пай-да болушу. 9.Сабатсыз-дыктыжоюу. 10.Отузчулар-дын каты. 11. Репрециягадуу шарболгон-дор. 12.Алгачкы мамлекетибиз-дин борборшаарлары.			
8-тема: Кыргыз-н УлууАта Мекендик согушжылда-рында ж-а согуштан кийинкиж ылдарда	ОК-2, СЛК -5	(2саат) 1.Улуу Ата Мекендик согуштун башталышы, жү-рүшү жана аякташы. 2.Кыргызстандык жоокерлердин согуштагы ээрдиктери. 3.Тылдагы кужурмон эмгек.Согуш жылдарын-дагымаданият. 4.Кыргызстандын бүлүнгөн эл чарбасын калыбы-на келтирүү. 5.Согуштан кийинки жылдардагы бардык тармактар боюнча жүргүзүлгөн кайра куруулар. 6.И.Раззаковдун ишмердүүлүгү. 7.Кыргызстандын 1960-80жж коомдук-саясий абалы. 8.Кыргызстан «сенектик» жылдарда.(1965-1985) 9.М.С.Горбачевдин бийликке келиши жана өлкө-дөгү саясий-экономикалык өзгөрүүлөр. 10.Кыргызстандагы саясий кризис. Коомдук саясий кыймылдардын пайда болушу. 11.СССРдин кулашы. КМШнын түзүлүшү. **Текшерүү үчүн суроолор:** 1.Улуу жеңишке Кыргызстандык аскерлердин өзгөчө салымы, жалпы жыйынтыктары. 2.Кыргызстандын блокададагы Ленинград шаарына берген жардамдары. 3.Кыргызстанга эвакуацияланганкалкжанаиш-каналар. 4.Кыргызстанга депортация болгон элдер жана алардын тагдыры. 5.Кыргызстанда жүргүзүлгөн Волюнтаристтик реформалар. 6. Ири өнөр жайы жана айыл чарбасы - «социа-лизмди өркүндөтүү» шартында. 7.СССРдин тарашынын себептери. 2.Мамлекеттин саясий структурасындагы өзгө-рүүлөр ж-а коомдук турмушту демократиялашты руу.	(2саат) 1.УАМ согуш-тун этаптарыжана ага бүгүн-күкүндөбаабер үү. 2.Кыргызстан элининсогуш-ка кошконса-лымы 3.Согуштун жыйынтыгыжа на кыргыз элинетийгиз-ген таасири. 4.Бүлгүнгө учу-раганайыл чар-басынкалбынак елтирүү. 6.Өнүккөн со-циализм мезги-линдегикыр-гызэлининаба лы. 7.Кыргыз-дын согуштан к-кимезгилиндег и ал-абалы. 8.Кайра куруу мезгилиндеги Кыргыз-гыөзгөрүүлөр. 9.Усубалиев-дин ишмер-дүүлүгү.	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	Н 1, 6, 7. К 1 0.	8-жу ма

		Методдор: КЛ, МЧ, ИД.	10.Масалиев жанаанынишмерүүлүгү.			
9-тема: Кыргыз-н эгемендүүлүкжыл-дарында.	ОК-2, СЛК-5	(2саат) 1.Кыргызстандын эгемендүүлүктү алышы. 2.Көз карандысыз Кыргызстандын ички-тышкы саясаты. 3.Эгемендүү Кыргызстандагысаясий-экономикалыкжанамаданийреформалар. 4.Март(2005) окуялары: себептери, жүрүшү, натыйжасы. 5.2010-жылдардагы апрель жана июнь окуяларыанданкийинкиКыргызстандынабалы. 6.Азыркы мезгилдеги Кыргыз Республикасынын ал абалы. 7. ЭгемендүүКыргызстандынмаданияты. **Текшерүүүчунсуроолор:** 1.Кыргыз мамлекетининжаңыэкономикалык, саясаттары. Сом-улуттуквалюта. Менчиктештирү 2.Мамлекеттин саясийструктурасындагыөзгөрүүлөр ж-а коомдуктурмуштудемократиялаштыруу. 3.Көз-карандысыз Кыргызстандын тышкы саясатынын приоритеттуу багыттары. 4.Кыргыз Республикасынын Эл аралык уюмдар менен кызматташтыгы. 5.Кыргыз республикасынын мамлекеттик символикалары. Методдор: КЛ, МЧ, ИД.	(2саат) 1.Эгемендүү Кыргыз-н президент-и жанаөкмөтбашчылары. 2.Эгемендүү Кыргызстандынсаясийэлитасы. 3.Кыргыз республикасынын символикалары	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	Н 1, 5, 6, 7. К 1 5, 1 6.	9-жума
БААРЫ: 33саат		18 саат	15саат			

8. **Семинардык сабактардын түрлөрү боюнча сааттарды бөлүштүрүүнүн тематикалык планы:**

№	Дисциплинанын бөлүмдөрүнүн, темаларынын аталышы	Баары	Семина	СӨАИ	Компет дын калып.	Билим берүү технологияры	Баалоо каражаттары
	4-семестр						
	1-модуль						
1.	Кыргызстан жана кыргыздар монгол дооруна чейин.	5	1 1	3	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т, К,ТИ, Э.
2.	Кыргыздар жана Кыргызстан XIII-XVIIIкк.	5	1 1	3	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.
3.	Кыргыздар Кокон хандыгынын курамында.	4	1 1	2	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.
4.	Кыргызстан Россия империясынын колониясы.	4	1 1	2	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.
5.	Кыргызстанда Совет бийлигинин мезгилинде.	5	1 1	3	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.
6.	Кыргызстан эгемендүүлүк жылдарында.	4	1 1	2	ОК-2, СЛК-5	КЛ, ПЛ, МЧ, С	Пр, Сх,ТМ, Д, Р,Т,К, ТИ, Э.

	Баары:	27	12	15			

Колдонулган методдор:
КЛ-көрсөтмөлүү лекция
ПЛ -проблемалуу лекция
МЧ-мээ чабуулу
ИД-интерактивдүү доска
С-слайддар
МЛ-мини-лекция
ЧТ-чакан тайпаларда иштөө
КИ-командада иштөө
ТМ-таркатма материалдар
ИМ-издөө методу (ИМ).
МК-мастер-класс
ТС- «тегерек стол»
Р-рефераттарды даярдоо жана коргоо
Д-доклад даярдоо жана коргоо
Д-дискуссия
Пр-түрдүү кошумча каражаттарды пайдаланып презентациялоо
Сх-Схема
В-видеофильмдер
Т-тесттер
ТИ-текшерүү иши
Э-эссе
К-конспект
ИПК-илимий-практикалык конференцияларга
СОИИ-студенттин окуу-изилдөөчүлүк иши
О-предметтик олимпиадаларды өткөрүү
ДБТ-дистанциондук билим берүү технологиялары
КТЧ-кырдаалдык тапшырмаларды чечүү

9. Семинардык сабактардын түрлөрү боюнча бөлүштүрүүнүн календардлык-тематикалык планы:

Теманын № жана аталышы .	Калыптдырылуучу компетенциялар	Семинар	СӨАИ		Адабияттар	Тапшыруу мөөнөтү
		(саattар), суроолор, методдор	Тапшырмалар	Текш. форм.		
1-модуль						

1-тема: Кыргызда р жана Кыргызст ан монгол дооруна чейин.	ОК-2, СЛК -5	(2саат) 1.Кыргызстандын аймагындагы байыркы уруулар: сактар, усундар, давандыктар. 2 Улуу Түрк каганаты жана Кыргызстандын территориясындагы VI-XIIкк. байыркы түрк мамлекеттери. 3.Енисейлик кыргыздар VI-XIIкк. 4.Байыркы жана эрте орто кылымдардагы Кыргызстандагы жана Енисейлик кыргыздарын маданияты.	(3саат) 1 Байыркы кыргыздардын ата-журту туралуу кытай булактарында кездешиши. 2. Гянь-гуньдардын мамлекети. 3. Енисейлик кыргыз каганатынын территория-лык жана админстративдик системасы. 4.В.В.Бартольддун "Улуу Кыргыз дөөлөтү"	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	Н 1, 3, 4, 6. К 1 6.	1-жума
2-Тема: Кыргызда р жана Кыргызст ан XIII-XVIIIкк.	ОК-2, СЛК -5	(2саат) 1.Чынгыз хана жана анын империясы. Монголдордун кол салуусу. 2.Чагатай улусу. Хайду мамлекети. Моголистан. 3.Кыргыз элинин калыптанышы. Кыргыз элинин уруу-уруулук бөлүнүшү. 4.Кыргыздардын жунгар агрессиясына каршы күрөшү. 5.XVIIIк II жарымына чейин кыргыз элинин коңшу элдер менен болгон мамилеси.	(3саат) 1.Чыңгыз хан жана анын жоортулу. 2.Хайду мамлекетинин түзүлүшү: экономикасы, акчасы, салыгы. 3.Моголистан мамлекетинин территориясы. Кыргыз элин менен болгон күрөшүүсү 4."Кыргыз" деген терминдин чечмелениши. 5. Мухаммед Кыргыз жана анын тарыхый портрети. 6.Кыргыз элинин калмактарга каршы күрөшү.	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	Н 1, 3, 4, 6. К 1 6.	2-жума
3-Тема:	ОК-2, СЛК	(2саат)	(2саат)		Н 1,	3-

Кыргызда р Кокон хандыгын ын мезгилин де.	-5	1.Кокон хандыгынын түзүлүшү, өнүгүшү жана кыйрашы. 2.Кокон хандыгынын генеологиясы. 3.Кокон хандыгынын кыргыз жерлерин басып алуусу. 4.Кокон хандыгындагы кыргыз башкаруучулары нын ролу жана орду. 5.Кокон хандыгындагы көтөрүлүштөр.	1. XVIIIк IIжарымындагы Борбордук Азиядагы саясий кырдаал. 2.Кокон ханды-гынын соц-к-экономикалык, саясий өнүгүүсү. 3.Акбото бий, Ажы бий, Кубат бий, Нүзүп бий, Алымбек датка -аларга саясий мүнөздөмө бер-гиле. 4.Тайлак баа-тыр, Мамыр Мерген уулу, Полот хан бу-лар ким бол-гон.	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	3, 4, 5, 6. К 3, 7, 1 3.	жу ма
4-тема: Кыргыз-дар Орус империя-сынын мезгилин-де.	ОК-2, СЛК -5	(2 саат) 1.Кыргызстандын Россияга каратылышы. Алгачкы элчиликтер. Орус падышачылыгынын колониялдык саясаты. 2. XIXк. аягы- XXк. баш. Кыргызстандагы көтөрүлүштөр. Анжиян көтөрүлүшү.1916-жылдагы улуттук-боштондук көтөрүлүш. 3.Биринчи дүйнөлүк согуш. Граждандык согуш. 4. Биринчи дуйнолук согуш. 5.1905-07-жылдардагы революциялар. 6. 1917-жылдардагы февраль жана октябрь рево-люциялары.	(3саат) 1.Кыргызстанд ын Россияга кошулунун этаптары: а) Түндүк Кыргызстанды н Россияга кошулушу. б) Түштүк Кыргызстанды н Россияга кошулушу. 2.Элдик боштондук кыймылдар. 3.Революциялa р. жана алардын оң жана терс жактары.	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	Н 1, 3, 4, 6. К 1 6.	4-жу ма
5-Тема: Кыргыз стансо-вет бийли гининмез гилинде.	ОК-2, СЛК -5	(2саат) 1.Кыргызстанда совет бийлигинин орношу. Кыргызстандагы алгачкы саясий уюмдардын түзүлүшү.Кыргызстандагы жер-суу реформалары. Коллективдештирүү. 2.Совет бийлигинин мезгилиндеги социалдык-экономикалык, саясий-маданий өзгөрүүлөр.	(3саат) 1.Большевик-тер партиясы ж-а анынсаяса-ты. 2.Жаңы эконо-микалыксаясат	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К,	Н 1, 6, 7. К 1 0	5-жу ма

		3.Кыргыз улуттук мамлекеттүүлүгүнүн түзүлүшүжана өнүгүшү. 4. Кыргызстан Улуу Ата-Мекендик согуш мезгилинде жана согуштан кийинки мезгилинде. 5. Кыргызстан кайра куруу мезгилинде.	3.Интергельпо. 4.Колхоз-сов-хоздордун пай-да болушу. 5.Сабатсыз-дыктыжоюу. 6.Отузчулар-дын каты. 7. Репрециягадуу шарболгон-дор. 8.Алгачкы мам лекетибиздинб орборшаарла-ры. 9.Кыргыздарды н согушмезгилин дегжанасогушт анкийинкиабал ы. 10.Кыргыздард ын кайра куру мезгилиндегиа балы.	ТИ, Э.		
6-тема: Кыргыз-н эгемендүү лүк жыл-дарында.	ОК-2, СЛК -5	(2саат) 1.Кыргызстандын эгемендүүлүктү алышы. 2.Көз карандысыз Кыргызтстандын ички-тышкы саясаты. 3.Эгемендүү Кыргызстандагысаясий-экономикалык жана маданий реформалар. 4.Март(2005) окуялары: себептери, жүрүшү, на-тыйжасы. 5.2010-жылдардагы апрель жана июнь окуяла-ры андан кийинки Кыргызстандын абалы. 6.Азыркы мезгилдеги Кыргыз Республикасынын ал абалы. 7. Эгемендүү Кыргызстандын маданияты.	(2саат) 1.Кыргыз рес публикасынын суверендүүлүгү жана эгемендүү лүгү боюнча декларациясы. 2.Эгемендүү Кыргыз-н президент-и жана өкмөт башчылары. 3.Эгемендүү Кыргызстан-дын саясий элитасы. 4.Кыргыз рес-публикасынын символикалары 5.Кыргыз республикасын ын валютасы жана конститу циясы. 6.Эгемен Кыргызстандаг	Пр, Сх, ТМ, Д, Р, Т,К, ТИ, Э.	Н 1, 6, 7. К 1 5.	6-жу ма

			ы болуп жаткан саясий окуялар.			
БААРЫ: 27саат		12саат	15саат			

10. Билим берүү технологиялары.

1. Карта жанасүрөттөр.
2. Мультимедиялык проектор.
3. Телевизор, DVD-проигрыватель.
4. Видео жана аудио материалдар.
5. Электрондук энциклопедиялар, электрондук китептер, электрондук карталар.

11. Курстун окуу-методикалык жактан камсыздалышы

а) Негизги адабияттар:

1. Асанканов А. История Кыргызстана. С древнейших вр. до наших дней. Б.,2009.
2. Гумилев Л. Древние тюрки. -М.1994.
3. История Киргизской ССР в 5тт. т 1-5 Ф.,1984-1985-1986..
4. История Кыргызстана с древнейших времен до конца XIX в. Б.,1998.
5. История кыргызов и Кыргызстана. Б., 1996.
6. Осмонов Ө., Асанканов А., Кыргызстан тарыхы (Эң байыркы доордон азыркы мезгилге чейин). Б., 2001; 2002.
7. Чотонов У. История Кыргызстана. XX век. Учебное пособие. Ош.2000.

б) Кошумча адабияттар:

1. Авазов Э. Кененсариев Т. Анжиян көтөрүлүшү. Б.,2002.
2. Бутанаев В. С, Худяков Ю.С. История енисейских кыргызов.-Б,2000;
3. Введение в историю кыргызской государственности. - Б., 1994.
4. Декларация о государственной независимости республики Кыргызстан.-Б.1991.
5. Караев О. Көөнө түрктөр тарыхы.-Б.1994.
6. КараевО.К. Чагатайский улус. Государства Хайду. Могулистан. - Б., 1994.
7. Каратаев О. Кыргыздардын этномаданий байланыштарынын тарыхынан.-Б.2003.
8. Кененсариев Т. Кыргыздар жана Кокон хандыгы.-Ош.1997.
9. Кененсариев Т. Кыргыздардын Орусияга каратылышы.-Б.1997.
10. Керимбаев С.К., Воины Кыргызстана на фронтах Великой Отечественной войны. – Ф., 1985;
11. Койчиев А. Национально-территориальное размежевание в Ферганской долине (1924-1927гг.). – Б., 2001;
12. Кыргыз тарыхы. Энциклопедия. Б., 2003.
13. Малабаев Ж. Кыргызтан мамлекеттүүлүгүнүн тарыхы. – Б., 1998;
14. Отуз жетинчи жыл Кыргызстанда. – Б., 1991.
15. Осмонов Ө. Кыргызстан тарыхы. Б., 2007.
16. Чоротегин Т., Молдокасымов К. Кыргыздардын жана Кыргызстандын кыскача тарыхы. Б.2000.

в) Интернет-ресурстар

12. Темалар жана текшерүүнүн формалары боюнча суроолор менен тапшырмалардын тизмеси

1-модуль

1. Кыргызстандагы байыркы адамдарга таандык эстеликтер
2. Кыргызстандын аймагындагы байыркы уруу бирикмелери.
3. Сактар: саясий-коомдук түзүлүшү, ээлеген аймагы, сактар дүйнөлүк тарыхта.
4. Усунь-го: саясий түзүлүшү, калкы, чарбасы, аскер күчү.
5. Усундардын борбору.
6. Усундардын тышкы саясаты.

7. Усун мамлекетинин кулашынын себептери.
8. Давань мамлекети: саясий түзүлүшү, калкы, ээлеген аймагы, чарбасы.
9. Давань мамлекетиндеги шаарлар. Гуй шань чэн.
10. Хань-Давань согуштары.
11. Хунну дөөлөтү: саясий согуштук түзүлүшү, ички-тышкы саясаты, башкаруучулары, хуннулар жана кыргыздар
12. Кыргыз ээлигинин алгачкы эскерилиши.
13. Кыргыз этимологиясы, анын элдик, илимий варианттары.
14. Ли Лин ким.
15. Эң алгачкы көз карандысыз Кыргыз мамлекети.
16. Жуан-жуандар(жужандар) кимдер.
17. “Түрк”термининин алгачкы эскерилиши жана мааниси. Ашина түрктөрү жөнүндө эмне билесиз.
18. Бумынь каган жанаУлуу түрк каганатынын негизделиши.
19. Түрк каганатынын басып алуулары, ээлеген аймагы, саясий структурасы.
20. Түрктөшүү процессии жана анын Борбор Азия элдерине тийгизген таасири.
21. Улуу түрк каганатындагы ич ара күрөштөр. Каганаттын экиге бөлүнүшү.
22. Батыш Түрк каганаты. Кыргызстан Батыш Түрк каганатынын курамында.
23. Истеми каган жана анын саясаты.
24. Түргөштөр кимдер. Кара жана Сары түргөштөр. Түргөш каганатынын түзүлүшү.
25. Түргөш каганатынынбашкаруучулары, алардын ички тышкы саясаты.
26. Карлук уруулары. 751-ж. Талас салгылашуусу.
27. Карлук мамлекетинин саясий структурасы.
28. Кыргызстан байыркы түрк мамлекеттүүлүктөрүнүн жана маданиятынын экинчи борбору катары.
29. Кыргыздардын Эне-сай өрөөнүнө качан көчүп келгендиги жөнүндөгү пикирлер.
30. Эне-сай Кыргыз мамлекети: аймагы, мамлекетик түзүлүшү, башкаруучулары, аскер күчү.
31. Эне-сай Кыргыз мамлекетинин калкы. Кыштымдар кимдер.
32. Эне-сай кыргыздарынын чарбасы, маданияты, дини.
33. Орхон-энесай (руна сымал) жазуусу – кыргыз жазуусубу.
34. Эне-сай Кыргыз мамлекетинин ички-тышкы алакалары.
35. Барс бек – каган, анын ички –тышкы саясаты.
36. Эне-сай Кыргыз мамлекети Уйгур каганатынын курамында.
37. Улуу Кыргыз дөөлөтүнүн түзүлүшү, Борбордук Азия элдеринин тарыхындагы орду.
38. Эне-сайдагы чакан Кыргыз княздыктары, алардын тагдыры.
39. Чигил жана ягма уруулары жөнүндө эмне билесиз.
40. Абд –аль-Керим СатукБуура Кара хан ким.
41. Караханийлер аталышынын келип чыгышы жөнүндө эмне билесиз.
42. Караханийлер мамлекетинин мамлекеттик түзүлүшү.
43. Караханийлер мамлекетиндеги этностор.
44. Караханийлер мамлекетиндеги социалдык-экономикалык мамилелер.
45. Караханийлер мамлекетиндеги ички-тышкы согуштар, басып алуулары.
46. Баласагын шаары жөнүндө эмне билесиз.
47. Эмне үчүн караханийлер мезгилин байыркы түрк доорунун “алтын кылымы” деп аташат.
48. Жусуп Баласагын жана Махмуд (Барскани) Кашкари, алардын эмгектери.
49. Караханийлер мамлекетинин кулашы, анын себептери.
50. Кара-кытайлар (кидандар). Елюй Даши. Си Ляо мамлекети.
51. Наймандар. Кучлук хан. Алардын Кыргызстандагы бийлиги. Наймандар үстөмдүгү-нүн кулашы.
52. Чынгыз хан Монгол империясынын негиздөөчүсү.

53. Монгол басып алууларынын башталышы. Эне сай кыргыздары Монгол мамлекетинин курамында.
54. Эне сай кыргыздарынын монголдорго каршы көтөрүлүштөрү.
55. Чынгызхандын Орто Азияны басып алышы. Кыргызстан Чагатай улусунун курамында.
56. Монгол башчыларынын Таластагы курултайы. Хайду мамлекетинин түзүлүшү.
57. Чагатай улусу, Хайду хан жөнүндө эмне билесиз.
58. Хайду мамлекетинин кулашы. Моголстан жана Амир Тимурдун мамлекеттеринин түзүлүшү.
59. Моголстан мамлекетинин саясий түзүлүшү, этникалык курамы, дини.
60. Кыргыздар Моголстан мамлекетинин курамында.
61. Амир Тимурдун Кыргызстанга жасаган жортуулдары.
62. Мухаммед – кыргыз жөнүндө эмне билесиз.
63. XVк. аягы – XVIк. I жарымындагы Кыргызстандагы саясий этникалык кырдаал.
64. XVIIIк. башындагы Фергана чөлкөмүндөгү этно саясий кырдаал.
65. Кокон хандыгынын түзүлүшү жана анын өнүгүү этаптары
66. Кокон хандарынын генеалогиясы. Кокон хандарын атаныз.
67. Кокон хандыгынын мамлекеттик, административдик-аймактык түзүлүшү.
68. Кокон хандыгындагы этносаясий топтор жана алардын өз ара мамилеси.
69. Кыргыз уруу төбөлдөрүнүн Кокон хандыгынынсаясийтурмушундагы орду жана ролу.
70. Акбото бий, Ажы бий, Кубат бий.
71. Алымбек датка, Курманжан датка, Ормон хан, Нүзүп бий, Алымкул аталык.
72. Кыргызстандагы кокон чептери анын алардын функциялары.
73. Кыргызстандагы коконduктарга каршы элдик көтөрүлүштөр.
74. Тайлак баатыр, Байтик баатыр, Полот хан.
75. Кокондук сарбаздар-алар ким болгон
76. Абдрахман Кучаковдун элчилиги.
77. XIXк. I чейрегиндеги орус –кыргыз байланыштары.
78. Бугу уруусунун Орус империясынын курамына кириши.
79.Түндүк кыргыз урууларынын Орусияга кошулушу.
80.Түштүк Кыргызстандын Орусия тарабынан басып алынышы.
81. Кыргыз жерлери Түркстан генерал-губернаторлугунун курамында.
82. Орус падышачылыгынын Кыргызстандыгы жер саясатынын маңызы.
83. Көчүрүү саясаты, анын максаты жана кесепеттери.
84. Кыргызстандын Орусияга каратылышынын оң-терс жактары.
85. Кыргызстандын Орусияга каратылгандан кийинки маданий өнүгүүсүндөгү өзгөрүүлөр.
86. Анжиян көтөрүлүшү жөнүндө эмне билесиз.
87. Кыргызстандын тарыхын, этнографиясын изилдеген Россия окумуштууларын атаныз.
88. “Манас”эпосунун изилдениши жөнүндө эмне билесиз.
89. Большевиктер партиясы жана алардын саясаты.
90. Октябрь революциясынын маңызы, мүнөзү жана азыркы күндө бааланышы.
91. Кыргызстанда Совет бийлигинин орношунун өзгөчөлүгү.
92. Совет бийлиги эң алгачкы жолу кайсы жерде орногон, эмне үчүн.
93. Кыргызстандын түндүгүндөгү кулактар козголоңу.
94. Басмачылык кыймыл, анын себептери, азыркы күндө бааланышы.
95. Кыргызстанда совет бийлигинин орношуна активдүү катышкан адамдар.
96. Совет бийлигинин алгачкы кайра куруулары жөнүндө эмне билесиз.
97. Түркстан АССРи качан түзүлгөн.
98. Улут саясатынын Лениндик принциптери жөнүндө эмне билесиз.
99. Тоолуу кыргыз областын түзүү кыймылынын келип чыгуу себептери, анын максаты, жетекчилери.

100. Эмне үчүн Тоолуу кыргыз областын түзүү идеясы ишке ашпай калды.
101. Борбор Азияда жүргүзүлгөн улуттук-аймактык жиктешүү жөнүндө эмне билесиз, анын бүгүнкү күндө бааланышы.
102. ККАОнун түзүлүшү, анын бийлик органдары
103. И. Айдарбековдун ишмердүүлүгү.
104. А. Орозбековдун ишмердүүлүгү.
105. КАССРдын түзүлүшү жана өнүгүшү.
106. Кыргыз ССРинин түзүлүшү жана өнүгүшү.
107. Тоталитардык режимдин күч алышы жана анын кесепеттери.
108. Улуу Ата Мекендик согуштун баш-ы, этап-ы, азыркы күндө бааланышы.
109. Кыргызстандык Советтер Союзунун баатырлары.
110. Тылдагы эмгекчилер, алардын эрдиги.
111. Согуш мезгилиндеги илим жана маданият.
112. Кыргызстандын блокададагы Лениградга берген жардамдары.
113. Кыргызстанга эвакуация-н калк жана ишкана-р ж-ө эмне билесиз.
114. Кыргызстанга депортация болгон элдер жана алардын тагдыры.
115. Согуш бүткөндөн кийинки Эл чарбасын калыбына келтирүү.
116. Өнөр жайда жаңы тармактардын пайда болушу жана өнүгүшү.
117. Хрущев жана анын реформалары. Кыргызстандагы өнөр жайы, айыл чарбасындагы өзгөрүүлөр.
118. И. Раззаков жана анын ишмердүүлүгү.
119. ”Сталиндин керт башына сыйынуучулукту” сындоо жана күнөөсүз репрессияланган-дарды реабилитациялоо.
120. Кыргызстан “өнүккөн социализм”доорунда. Т. Усубалиев.
121. Кыргызстандын “Өнүккөн социализм” доорундагы өнөр жайы. Айыл чарбасы.
122. Кыргызстандын XXк. 60-80-жж. маданияты, анын жетишкендиктери.
123. ”Кайра куруу” саясатынын башталышы жана анын Кыргызстанга тийгизген таасири.
124. Айкындык, демократиялаштыруу саясатынын коом турмушуна жайылышы, коомдук-саясий кыймылдардын пайда болушу, жана алардын ишмердиги.
125. Ош окуясы, анынсабактары.
126. СССРдинкулашы, себептери, натыйжасы. Ага бааберициз.
127. Кыргыз республикасынынсуверендүүлүгү жөнүндөгү Декларация.
128.Кыргыз республикасынын көз карандысыздыгынынжарыяланышы. Кыргыз Республи-Касынын көз карандысыздыгы жөнүндөгү Декларация.
129. Эгемендүү Кыргыз республикасынынсаясийсистемасындагыреформалар.
130. Эгемендүү Кыргыз республикасынынКонституциясы.
131. Кыргыз республикасынын экономикасындагы өзгөрүүлөр?
132. Президенттикбашкаруунункиргизилиши.
133. А. Акаев – Кыргыз республикасынын туңгучпрезиденти катары. Анынишмердүүлүгү нүн оң-терс жактары.
134. Кыргыз республикасынын тышкы саясаты, анын приоритетүү багыттары.
135.Кыргыз республикасынын эл аралыкуюмдармененмамилелери.
136. Кыргыз республикасынын маданияты.
137. Кыргыз республикасынын мамлекеттик символикалары.
138. Кыргыз республикасынын улуттук валютасы.
139. 2005-ж. Март окуясы, анынсебептери, натыйжасы.
140. Кыргызстандын Март (2005) окуясынан кийинки саясий өнүгүүсү.
141. Кыргыз Республикасынын президенти К. Бакиев жанаанынишмердүүлүгү.
142. 2010-ж. Апрель окуясы, анын себептери жана анын натыйжасы.
143. 2010-ж. Июнь (Ош) окуясы, анын себептери жана анын натыйжасы.
144. Кыргыз республикасынын өткөөл мезгилиндеги президенти Р.Отунбаева.
145. Кыргыз республикасынын президенти А.Атамбаев.

146. Кыргыз республикасынын саясий элитасы.
147. Кыргыз республикасындагы саясий партиялар.
148. Кыргыз республикасынын өкмөтү.
149. Кыргыз республикасынын парламенти (Жогорку кеңеш).
150. Кыргыз республикасынын өкмөт башчылары жана парламент башчылары (спикерлер).

13. Курстун саясаты

Сөзсүз лекциялык сабакка катышуусу, семинардык сабакка активдүү катышуусу, тапшырманын бардык түрүн аткаруусу эске алынат. Лекциялык жана семинардык сабактарда тыкандык менен жазуусу каралат. Сабактарды себепсиз калтыруусу да эске алынат.
Төмөндөгүлөргө жол берилбейт:

- Кечигүү жана сабакты үзгүлтүккө учуратуу
- Сабак учурунда уюлдук телефонду пайдалануу
- Берилген тапшырманы өз убагында тапшырбоо
- Сабакка даярданбай келүү

14. Студенттердин билимин баалоо критерийи

Экзамендик билимди баалоо 100 баллдык система (шкала) менен жүргүзүлүп төмөнкү эрежеге ылайык коюлат.

Рейтинг (упайлар)	Баанын тамгалык түрү	Баанынсандыкэквиваленти	Салттуу системадагы баа
87 – 100	A	4,0	эң жакшы
80 – 86	B	3,33	жакшы
74 – 79	C	3,0	
68 -73	Д	2,33	канааттандырарлык
61 – 67	E	2,0	
31-60	FX	0	канааттандырарлык эмес

Экзаменде бааны коюуда обөективдүүлүк жана акыйкаттуулук принциптеринин негизинде студенттин билиминин сапаты бардык тараптан анализделип, модулдук-рейтингдик системанын жобосуна ылайык коюлат.

КРнын ББжИ Министрлигинин аракеттеги нормативдик актtарынын жана сунуштамаларынын негизинде табигый багыттагы дисциплиналарда төмөнкүдөй критерийлер менен коюлат:

- ***"Эң жакшы"***деген баа окуу-программалык материалдарды ар тараптан, системалык жана терең өздөштүргөндүгүн көрсөтө алган, программада каралган теориялык жана практикалык маселелерди эркин чыгара алган, силлабуста сунушталган негизги адабияттардан пайдаланып өз алдынча иштерди аткарган, кошумча адабияттар менен таанышып чыккан, окуу-программалык материалдарды түшүндүрүп берүүдө жана колдонууда чыгармачылык жөндөмдүүлүгүн көрсөтө алган, дисциплина боюнча уюштурулган конкурстарга жана олимпиадаларга активдүү катышып, дисциплинанын негизги түшүнүктөрүнүн өз ара байланышын терең түшүнө алган, окуп-үйрөнгөн билимдерин, ыкмаларын жана көндүмдөрүн келечектеги кесибинде колдоно ала турган жана рейтингдик-модулдук система боюнча топтогон балы 87 балдан кем болбогон студентке коюлат.
- ***"Жакшы"***деген баа окуу-программалык материалдарды системалык түрдө өздөштүргөндүгүн көрсөтө алган, программада каралган теориялык жана практикалык маселелерди чыгара алган, силлабуста сунушталган негизги адабияттардан пайдаланып өз

алдынча иштерди аткарган, кошумча адабияттар менен таанышып чыккан, окуу-программалык материалдарды түшүндүрүп бере алган, окуп-үйрөнгөн билимдерин, ыкмаларын жана көндүмдөрүн келечектеги кесибинде колдоно ала турган жана рейтингдик-модулдук система боюнча топтогон балы 74 балдан 86 балга чейин болгон студентке коюлат.

- "**Канааттандыраарлык**"деген баа окуу-программалык материалдарды өздөштүргөндүгүн көрсөтө алган, программада каралган маселелерди каталыктарга жол берүү менен чыгарган, бирок окутуучу тарабынан жолдомо берилсе, маселени чыгарып кете алган, силлабуста сунушталган негизги адабияттар менен таанышып чыккан, өз алдынча иштерди толук эмес өлчөмдө иштеп чыккан, окуу-программалык материалдарды каталыктары менен түшүндүрө алган, бирок келечектеги кесибинде колдонулуучу зарыл болгон материалдарды окуп-үйрөнгөн жана рейтингдик-модулдук система боюнча топтогон балы 61 балдан 73 балга чейин болгон студентке коюлат.
- "**Канааттандыраарлык эмес**" деген баа окуу-программалык негизги материалдар боюнча өздөштүргөн билиминде каталыктары бар, программада каралган маселелерди чыгарууда принципиалдуу каталарды кетирген, силлабуста сунушталган негизги адабияттар менен таанышып чыкпаган, программада көрсөтүлгөн базалык материалдарды өздөштүрбөгөн, келечектеги кесибинде колдонулуучу ыкмаларга жана көндүмдөргө ээ болбогон жана рейтингдик-модулдук система боюнча топтогон балы 61 балдан кем болгон студентке коюлат.